

Memo

Aanpak communicatie rond de 'aardbevings'-onderzoeken binnen de gemeente Groningen

Datum: 28-10-15

Opsteller: projectdirectie aardbevingen

In de afgelopen maanden is op een aantal vlakken onderzoek gedaan in relatie tot aardbevingen en Stad. Deze onderzoeken zijn inmiddels afgerond of naderen hun afronding. Daarmee komt de vraag naar voren op welke wijze en wanneer over de onderzoeken wordt gecommuniceerd.

Het gaat om de volgende onderzoeken:

1. - onderzoek naar veertien exemplarische gebouwen:

afgerond, eigenaren voorgeïnformeerd, publicatie uitgesteld tot na moment verschijnen nieuwe gegevens EZ, verwachting november

2. - onderzoek naar ruim honderd scholen en kinderdagverblijven:

in afrondende fase, rapport wordt momenteel geschreven, voorbereidingen communicatie in overleg met de schoolbesturen is opgepakt

3. - onderzoek naar de openbare ruimte (HRBE's):

in afrondende fase, rapport wordt momenteel aan gewerkt

Achtergrond, huidige situatie

De aanpak van de communicatie kan alleen bepaald worden tegen de context van wat er nu speelt en welk vervolg dit krijgt. Daarom gaan we hier eerst op in.

Op 4 november komt de NCG met zijn meerjarenprogramma. We verwachten dat hij komt met een programmatische aanpak voor de versterkingsopgave. We gaan er van uit dat het MJP tekst bevat over hoe om te gaan met de onderzoeken in de gemeente Groningen. Nog onduidelijk is hoe met individuele gevallen wordt omgegaan, met name gelet op de onderzoeken naar de veertien exemplarische gebouwen.

De NCG geeft aan uit te gaan van het tussenadvies van de cie Meijdam¹. Namelijk dat de afkeurnorm op 10-4 komt te liggen (obv witte NPR). Alles daaronder zal dus versterkt moeten worden. Echter niet alleen zullen de cirkels (seismische dreiging) in de witte NPR anders zijn, ook de verschillende veiligheidsfactoren zullen wijzigen. Concreet kan dit betekenen dat de verwachte mildere uitkomst niet bewaarheid wordt. Het effect van een lagere pga-waarde kan door hogere veiligheidseisen teniet worden gedaan.

Omdat onze onderzoeken nu gebaseerd zijn op de groene NPR is echter nog geen uitsluitsel te geven of er eventueel scholen of gebouwen uit de onderzoeken onder de afkeurnorm liggen. Daar is aanvullend onderzoek voor nodig.

Een ander punt zijn de HRBE's. Het CVW werkt volgens de afspraak dat wanneer een risicovol element wordt geconstateerd, deze binnen twee weken nader wordt onderzocht. Afhankelijk van het risico worden vervolgens maatregelen genomen. Dit gebeurt door het CVW op aangeven van de gemeente, vanuit de scan op de openbare ruimte.

¹ Het eindadvies over de bouwnormen zal naar verwachting eind oktober beschikbaar komen. We verwachten/hopen dan ook uitsluitsel over de Witte NPR te hebben.

Achtergrond, mogelijk vervolg

De onderzoeken op basis van de groene NPR maken het mogelijk vrij snel na publicatie van de witte NPR een selectie van de meest kwetsbare gebouwen te laten herberekenen. Zo zal dus op relatief korte termijn voor de meest kwetsbare gebouwen inzicht kunnen komen of zij mogelijk onder deze afkeurnorm zitten. We gaan er hierbij vanuit dat het benodigde doorrekenen hooguit om een handvol (school)gebouwen gaat. **De gemeente moet hierover een besluit nemen.** Laten we dit aan de eigenaren, of neemt de gemeente dit zelf ter hand.

Mochten er met de nieuwe cirkels en factoren gebouwen onder de afkeurnorm liggen dan zullen deze individuele gebouwen versterkt moeten worden. Er moet voldoende ruimte zijn in het programma van de NCG om dit dan ook zo snel mogelijk op te pakken. Daarover moeten mogelijk nog nadere afspraken worden gemaakt. Ook hier zal mogelijk prioritering aan de orde kunnen zijn als blijkt dat de workload van individuele gevallen te omvangrijk wordt.

Communicatieaanpak

We maken hieronder een onderscheid tussen de drie verschillende onderzoeken.

1. Onderzoek exemplarische gebouwen

Situatie nu

Afspraken zijn met de eigenaren gemaakt rond openbaarmaking. Alle eigenaren zijn akkoord met openbaarmaking, **Klopt toch, ook Qpark? moeten we nav de nieuwe gegevens deze vraag opnieuw stellen?** De planning was om 14 oktober naar buiten te gaan. De brief van 7 oktober waarin de minister aankondigt voor het eind van oktober te komen met het tweede advies c'sie Meijdam en mogelijk nieuwe contouren heeft doen besluiten om uit te stellen.

Voorstel

- Zodra de nieuwe gegevens vanuit het ministerie van EZ binnen zijn, beoordelen we wat deze betekenen voor de onderzoeken.
- Vooral nog gaan we er van uit dat de kernboodschap voor de gemeente overeind blijft. Dit is vooral gericht op het leereffect voor de gemeente. Wel komt er een nuancering bij, namelijk dat de waarde van de onderzoeken voor de individuele gebouwen redelijk beperkt is, aangezien nog van de groene NPR is uitgegaan, inclusief de 'oude' contourenkaart die hogere PGA-waarden bevatte. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen in hoeverre de uitkomsten voor de individuele gebouwen moeten worden bijgesteld (neutrale toon). Zie bijlage 1 voor conceptpersbericht.
- We gaan opnieuw in overleg over het moment van communiceren, waarbij we in principe dezelfde opzet hanteren. We koersen op half/eind november.
- Dit betekent (voor deze communicatieopzet hebben we de draaiboeken klaarliggen en afgestemd met de eigenaren):
 - o dat we naar buiten gaan op een woensdag (18 of 25 nov, reguliere persbriefing),
 - o dat de raad een brief ontvangt
 - o en we een persbericht uitdoen, waarbij het accent ligt op het leereffect voor de gemeente zelf.
 - o De eigenaren communiceren de zelfde dag richting de eigen achterban.
 - o De rapporten komen op de website van de gemeente en worden verder niet actief verspreid.
 - o Alleen voor de Tasmantoren geldt dat we samen een bijeenkomst organiseren mocht de VvE dit op basis van de nieuwe cijfers nog steeds willen (vooral nog houden we daar rekening mee).

- De rapporten zijn openbaar en worden passief openbaar gemaakt via plaatsing op de website. Geen van de eigenaren heeft hier bezwaar tegen gemaakt. Maar dit is wel een vraag die we mogelijk opnieuw zullen moeten stellen. Nog steeds geldt dat de verwachting is dat de onderzoeken met een beroep op de WOB openbaar zullen worden. Daarom kiezen we, mede vanuit transparantie, voor openbaarmaking.
- Wel zullen we de pagina op de site voorzien van een disclaimer, liefst vanuit ABT, waarin we aangeven dat de onderzoeken op de oude situatie zijn gebaseerd.

2. Onderzoek scholen

Het doel van het onderzoek is inzicht verkrijgen in de aardbevingsbestendigheid van gebouwen in de stad. Afgesproken met de schoolbesturen in de stad is om ruim 100 schoolgebouwen, gymlokalen en kinderdagverblijven te onderzoeken. De resultaten worden gebruikt om te achterhalen welke scholen als eerste voor vervolgonderzoek in aanmerking komen. Het betreft een scan van de gebouwen, gericht op Hoog Risico BouwElementen (HRBE's) en een indicatie voor aardbevingsbestendigheid. Daarnaast heeft er een instructie plaatsgevonden richting gebouwbeheerders met het oog op de inventaris en maatregelen om te voorkomen dat deze bij een beving risico's veroorzaken. Met behulp van dit onderzoek kan er een duidelijke prioritering worden aangebracht in de vervolgstappen.

Getrapte communicatie

De communicatie willen we getrappt organiseren. De gemeente communiceert met de school- en kinderopvangbesturen, waarna deze de locaties informeren. Vanuit de locaties worden vervolgens gebruikers van het gebouw en ouders geïnformeerd.

Daarbij geldt verder:

- De gemeente is verantwoordelijk voor de onderzoeken en primair aanspreekbaar op de onderzoeken.
- De gemeente informeert de gemeenteraad via een brief
- media krijgen een persbericht over de overall uitkomsten van het onderzoek en het vervolg.
- De besturen zijn in de lead bij het informeren van de locaties en vervolgens de ouders van de kinderen.
- De gemeente informeert de schoolbesturen tijdig, zodat deze de communicatie richting de eigen achterban kunnen organiseren.
- Schoolbesturen bereiden samen met de locaties de communicatie richting ouders, personeel, kinderen en gebruikers (zoals kinderopvang) voor.
- De gemeente faciliteert dit door het beschikbaar stellen van modelbrieven, teksten, een melddraaiboek en een lijst met vragen en antwoorden.
- Persvragen die over het onderzoek gaan, of over de rol van de gemeente als opdrachtgever, worden door de gemeente beantwoord. De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor vragen over de verschillende locaties. Bij persvragen wordt afgestemd tussen de betrokken partijen zodat men voorbereid is op aanvullende vragen.

Toon van de communicatie

- Open;
- Transparant;
- Nuchter;
- Feitelijk;
- Gericht op het beperken van onrust;

Boodschap

Zie bijlage 2 voor een voorstel voor de boodschap.

Communicatiedraaiboek

Globaal gezien ziet het traject er als volgt uit, data zijn nog niet bekend:

- Woensdag 12.00 uur: wekelijkse persconferentie gemeente
- Woensdag 11.00 uur: informatie naar de gemeenteraad
- Schoolbesturen worden enkele dagen van te voren geïnformeerd om de communicatie op locatieniveau voor te bereiden voor de woensdag waarop het nieuws naar buiten gaat.

3. Onderzoek openbare ruimte

Dit onderzoek naar een aantal straten in de binnenstad nadert zijn voltooiing. De uitkomsten zijn:

(10)(2e)

Bewoners en eigenaren zijn geïnformeerd over het onderzoek. Ook krijgen de eigenaren bericht van de gemeente wanneer zaken geconstateerd zijn die nader onderzoek behoeven. Daarna neemt het CVW het proces over,

Het voorstel is de uitkomsten van dit onderzoek als totaal naar buiten te brengen in een brief aan de raad.

Planning van de communicatie en koppeling van de boodschappen

De onderzoeken naar de exemplarische gebouwen liggen klaar om gepubliceerd te worden. Op korte termijn geldt dit ook voor de onderzoeken scholen en de openbare ruimte. Overwogen kan worden de publicatie van deze drie te bundelen in 1 brief aan de raad en in 1 persbericht. Timing moet dit wel mogelijk maken.

Bijlage 1. Concept persbericht exemplarische gebouwen

Meer inzicht in weerbaarheid bij bevingen

Onderzoek exemplarische gebouwen Stad afgerond

Meer zicht op de mogelijke effecten van bevingen op gebouwen in de stad, maatregelen die gebouwen beter bestand maken tegen de effecten van aardbevingen en welke relatief eenvoudige maatregelen kunnen worden genomen. Dit vormt samen de opbrengst van het indicatieve onderzoek dat de gemeente Groningen liet uitvoeren naar een aantal exemplarische gebouwen. De gemeente gebruikt de ervaringen uit dit onderzoek om in de toekomst beter te kunnen beoordelen welke maatregelen nodig kunnen zijn. Bewoners en eigenaren van de onderzochte gebouwen zijn geïnformeerd over de uitkomsten en aanbevelingen.

In totaal werden veertien gebouwen onderzocht. De onderzochte gebouwen zijn in diverse opzichten verschillend ten opzichte van elkaar: oud, jong, monumentaal, hoog, laag, woningen, kantoren, scholen. Het gaat om basisschool Engelbert, ouderencentrum Amkemaheerd, Wessel Gansfort college, flat-Lijzijde (Lewenborg), Tasmantoren, kantoorgebouw Kreupelstraat, Martinikerk, parkeergarage Ossenmarkt, sportcentrum Kardinge, twee winkels in de Herestraat en Watertoren Noord. Ook werden twee gebouwen in Ten Boer onderzocht: verzorgingstehuis Bloemhof en de gemeentelijke boerderij aan de Wolddijk. (hier de namen weghalen van de eigenaren die niet genoemd willen worden) Op verzoek van enkele eigenaren heeft de gemeente uit privacy-overwegingen besloten deze gebouwen niet publiek bekend te maken.

Voor het onderzoek werd gebruik gemaakt van de gevalideerde kennis over de seismische activiteit in de regio. De gemeente heeft om die reden gebruik gemaakt van de voorlopige Nationale Praktijk Richtlijn (NPR) en de seismische contourenkaart van 2014. Inmiddels, na afronding van het onderzoek, is er nieuwe informatie over de contouren en de NPR verschenen. Dit betekent dat de onderzoeken voor de individuele gebouwen van beperktere waarde zijn. Vervolgonderzoek op basis van de nieuwste beschikbare informatie is nodig om te kunnen aangeven of maatregelen bij de individuele gebouwen nodig zijn. De gemeente neemt de onderzoeken mee in haar inbreng het meerjarenprogramma van de Nationaal Coördinator Groningen.

De rapporten zelf zijn te vinden op de website van de gemeente Groningen: [LINK](#)

Bijlage 2. Voorstel boodschap scholen (moet nog worden omgezet naar een persbericht)

Alle gebouwen in Nederland en dus ook in Groningen moeten voldoen aan de landelijke bouwregels van het Bouwbesluit. Omdat die regels (nog) geen rekening houden met aardbevingen, laat de gemeente onderzoeken uitvoeren. Om zo meer inzicht te krijgen in de weerbaarheid van verschillende soorten gebouwen tegen mogelijke aardbevingen. Waaronder ook schoolgebouwen, gymlokalen en een aantal kinderdagverblijven. Het onderzoek bestond uit verschillende onderdelen.

Risicovolle elementen

De gemeente heeft de afgelopen maanden een eerste scan naar de gebouwen uit laten voeren door ingenieursbureau ABT Wassenaar. Daarbij is vooral gekeken naar elementen aan het gebouw die bij een aardbeving los zouden kunnen raken. In enkele gevallen (aantal en locaties noemen) hebben de onderzoekers samen met het Centrum Veilig Wonen (CVW) direct actie ondernomen. Voor de overige bouwelementen waar vragen over zijn, maar waar een acuut risico niet aan de orde is, vindt vervolgonderzoek via het CVW plaats. Het CVW neemt hiervoor contact op met het schoolbestuur.

Borgen inventaris

Daarnaast kan de veiligheid binnen de scholen op een redelijk eenvoudige manier worden vergroot. Hiervoor hebben de gebouwbeheerders van de scholen begin oktober een informatiebijeenkomst bijgewoond. Daar leerden ze om een zogenaamde 'inventarisscan' op hun school uit te voeren. Hiermee zijn ze in staat om de inventaris goed te borgen. Bijvoorbeeld door het meubilair anders neer te zetten, kasten en stellingen vast te maken en beamers en digitale schoolborden stevig(er) te bevestigen.

Indicatie vervolgonderzoek

Op basis van het huidige verkennende onderzoek is het niet mogelijk om harde conclusies te trekken over de constructieve staat van de gebouwen en dus ook niet of versterking aan de orde is. Die vraag is pas te beantwoorden na vervolgonderzoek. Wel heeft het onderzoek de gemeente en de schoolbesturen een indicatie opgeleverd. Een indicatie van welke gebouwen of gebouwdelen als eerste in aanmerking zouden kunnen komen voor eventueel vervolgonderzoek. Dit betekent niet dat nu al kan worden geconcludeerd dat het in deze gebouwen onveilig zou zijn. Wel dat vervolgonderzoek verstandig is om elk risico uit te sluiten. Uit dat vervolgonderzoek moet blijken of er extra maatregelen genomen moeten worden en zo ja: welke dat zijn.

Kunnen alle gebouwen op dit moment veilig gebruikt worden?

Het onderzoek dat is verricht is verkennend. Daar waar directe risico's zijn aangetroffen is direct actie ondernomen. Dit betreft echter vooral de kans op vallende elementen. Wat de constructieve staat van de gebouwen zelf betreft, hebben de onderzoekers naar hun oordeel nergens een situatie aangetroffen die, op basis van dit onderzoek, zou moeten leiden tot (tijdelijke) ontruiming. Pas na vervolgonderzoek kan hier echter een definitief antwoord gegeven worden. Dat is ook de reden dat de gemeente samen met de schoolbesturen en de NCG hiermee aan de slag gaat. Dit onderzoek heeft geholpen om daar prioritering in aan te brengen.

Vervolg

De scholen die het eerst in aanmerking komen voor vervolgonderzoek zijn ... Naar aanleiding van deze onderzoeken gaan de gemeente samen met de schoolbesturen in overleg met NCG om vervolgafspraken te maken als onderdeel van het meerjarenprogramma van de NCG. De uitkomsten van het onderzoek worden verder gebruikt om, in samenhang met de al geplande verbouw-, of nieuwbouwplannen voor de scholen, de toekomstige huisvestingsplannen te maken. Schoolbesturen

en gemeente gaan daarom binnenkort in overleg om samen het vervolgtraject te bepalen. Via het schoolbestuur wordt u op de hoogte gebracht van de uitkomsten.